

Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen.

27e Vergadering op 22 en 23 Sept. 1917.

Discussie over de voordracht van den Heer S. B l a a u w¹⁾.

De Voorzitter: Dames en Heeren! Er zijn betrekkelijk weinig collega's, die zich bezighouden met het behandelen van kaakfracturen. Het komt gelukkig niet zoo heel vaak voor in onze praktijk. Maar, nog veel minder collega's zijn er, die zich er op kunnen beroemen, een niet onaardige serie van behandelde kaakfracturen te bezitten. Zulk een serie heeft de heer B l a a u w ons hier kunnen vertoonen. Het doet mij buitengewoon veel genoegen dat ik in Juni, op onze vergadering te Breda, den heer B l a a u w er toe heb kunnen brengen ons van deze door hem behandelde gevallen rapport te doen. Hij heeft mij toen heel erg bang gemaakt en verscheidene gebreken opgesomd, die hemzelf of zijn lezing zouden aankleven: de gevallen waren eigenlijk niet de moeite waard, de spreker had eigenlijk geen orgaan dat hem in staat zou stellen op te treden, en ik weet niet wat al meer. Ik voor mij, die den heer B l a a u w al 20 jaren of langer ken, maakte mij evenwel niet zoo bizonder ongerust en ik geloof dan ook, dat het met die gebreken nog al is los geloopen.

Evenwel, de heer B l a a u w heeft inderdaad een gebrek, dat hij mij niet genoemd heeft maar dat wij hedenavond hebben kunnen constateeren, namelijk, dat hij te bescheiden is. Ik geloof dat ik geen tegenspraak behoef te duchten wanneer ik hier uitspreek, dat de heer B l a a u w ons iets ten beste heeft gegeven wat slechts weinigen ons zouden kunnen vertoonen. Wanneer men een zoo moeilijk onderwerp behandelt als het geven van de détails van behandelde gevallen van kaakfracturen en wanneer men daarmede de aandacht van een groote vergadering weet gaande te houden, dan is daarmede wel bewezen dat de Vergadering waardeert de vindingrijkheid, waarmede veelal de apparaten zijn geconstrueerd en de wijze, waarop de operateur zich rekenschap heeft gegeven van alle omstandigheden, zoowel moeilijkheden als gemakken, die de gevallen hem konden bieden.

Mijnheer B l a a u w, ik wil U dit wel zeggen: Wij hebben U nu

1) De voordracht zelf werd afgedrukt van het Octobernummer van het Tijdschrift voor Tandheelkunde.

een keer hier gehad voor onze Vereeniging, wij laten U voor het vervolg niet zoo gemakkelijk weer los. (*Applaus*).

Ongetwijfeld zullen er onder de aanwezigen zijn, die zich opgewekt zullen gevoelen om U nog enkele inlichtingen te vragen en ik ben overtuigd, dat U gaarne bereid zult zijn om die te geven.

De heer *Bruske*: M. d. V.! Laat ik beginnen met den heer *Blaauw* hulde te brengen voor de duidelijke wijze, waarop hij ons heeft laten zien hoe hij verschillende kaakfracturen succesvol heeft gereponeerd. Ik zou enkele opmerkingen willen maken omtrent een andere wijze van behandeling, die ook had kunnen zijn gevolgd, met het oog op de ervaringen die de oorlogs-kaakchirurgie heeft opgeleverd.

Ik zou den heer *Blaauw* willen vragen: zou hij het niet beter vinden, in plaats van retentie Schienen, de *Warnekros* Schienen en de tin Schienen gewone beugels te gebruiken, zooals men in *Düsseldorf* doet, die geheel om de tanden gelegd worden en die deze fixeeren. Wanneer verwoesting van weeke deelen in de mondholte is veroorzaakt, zal het bedekken met tin Schienen en caoutchouc Schienen niet hygienisch werken. Vooral in gevallen, waarin de *processus alveolaris* van de bovenkaak op verschillende plaatsen is gelaedeerd en waarin, zooals de heer *Blaauw* mededeelt ook het slijmvlies op verschillende plaatsen is gelaedeerd, kunnen groepen van tanden, die naast elkaar gegroépeerd zijn, met banden worden omgeven, van voren naar achteren langs den tandhals, die met ligaturen vastgelegd worden en met sterke beugels onderling verbonden op de plaatsen, waar tanden ontbreken. Dat is een uitstekend retentie apparaat en men heeft geen kans, dat eventueele laesies van weeke deelen lijden door besmetting met bacterieën enz.

Dan wilde ik den heer *Blaauw* vragen of hij, in verband met de ervaring die de oorlog ons heeft opgeleverd, het nu ook niet beter vindt, de breukstukken, die meestal gedислоceerd zijn, door glijsporen op hun plaats te houden. Wij hebben dan direct een veel betere basis, om den anderen kant ook te veranderen. Ik geloof ook, dat de gewone regulatieapparaten, in gevallen waarin eenige spiercontractie of *pneudartorose* optreedt, niet zoo goed zullen zijn als de stevige bandages, die ik bedoel. Zelfs de door *Schröder* aangegeven apparaten worden in tijd van oorlog zeer sterk genomen en het komt mij voor, dat er ook bij vredes-breuken zeer sterke contracties zullen zijn, waarbij wij een stevig houvast noodig hebben, zoodat wij er in zullen slagen, een eens gegeven apparaat langen tijd te laten liggen, hetgeen van veel belang is.

M. d. V.! Met het oog op den tijd zal ik niet meer zeggen: ik dank U zeer.

De heer Blaauw: M. d. V.! Ik wil gaarne den heer Bruske beantwoorden.

Zijn opmerking, dat deze apparaten niet hygiënisch zouden zijn bij laesie van het tandvleesch of andere weeke deelen is volkomen juist, maar in deze gevallen waren de laesies van de weeke deelen genezen toen ik de apparaten plaatste. Het gevaar, waarop de heer Bruske doelt, bestond dus in deze gevallen niet.

De heer Bruske zegt, dat de breukstukken verbonden moeten worden met draden, die sterker zijn dan de gewone regulatieapparaten. Ik kan mij voorstellen, dat het heel goed gaat, maar dan heeft het zeker aan mij gelegen dat ik het niet heb kunnen bewerkstelligen: in het geval Nijman heb ik die tanden in de onderkaak op geen manier kunnen bevestigen, ofschoon ik het wel heb geprobeerd, op een wijze die mijzelf bevredigde, d.w.z. zoo, dat ik een volkomen vaste verbinding kreeg aan den beugel.

Daarom heb ik even dat tinapparaatje gemaakt, wat een quaestie was van een half uur en toen stonden de tanden absoluut vast.

De heer Bruske zegt, dat regulatieapparaten te licht zouden zijn bij sterke spiercontractie, bij pseudarthrose en dergelijke. Ik zou daarvoor willen verwijzen naar het eerste geval van dien molenaar, met een acht weken oude breuk, waarbij geen crepitatie of niets meer was en de kaakeinden langs elkaar gleden. Daarmede kan ik logenstraffen wat U beweert, want ik heb daar een volkomen consolidatie verkregen, niettegenstaande de toestand daarvoor volgens mijn meening al zeer ongunstig was geworden. Dat apparaat bestond uit niets anders dan twee Lücke'n'sche banden en een uitgegloeiden beugel, die dus minder resistent is dan een harde beugel. Ik kan mij wel voorstellen, dat deze regulatieapparaten niet sterk genoeg zouden zijn bij sterke spiercontracties enz., maar dat zou dan zijn alleen in de onderkaak; in de bovenkaak hebben wij met die spiercontracties weinig te maken. Mij dunkt, dat ik de bewijzen heb gegeven dat deze eenvoudige dingen hun bestemming volkomen hebben vervuld. Ik wil volstrekt niet beweren dat dit nu het beste zou zijn, ik heb alleen willen laten zien, dat ik met die eenvoudige en betrekkelijk lichte apparaten een effect heb bereikt, dat de patiënten en mijzelf volkomen bevredigde. Ik heb niets thuisgelaten, wat ik kon krijgen heb ik meegenomen. Nu meen ik toch, dat het niet goed is de patiënten te kwellen met een zwaarder apparaat dan noodig is.

Ik ben het wel met den heer Bruske eens, en die opmerking heb ik ook tijdens de behandeling gemaakt, dat het niet correct is, wanneer ik voor een fixatie-verband een apparaat moet uittemen, terwijl ik het had kunnen laten liggen. Dat heeft mij eigenlijk het meest getroffen in het voorlaatste geval, dat ik behandeld heb.

De leering, die ik geput heb uit vorige gevallen, heeft mij nog niet veel diensten kunen bewijzen, maar zal mij naar ik hoop wel diensten bewijzen in volgende gevallen, wanneer die komen. Waarschijnlijk zal ik dan mijn methode zoo inrichten dat ik het apparaat, dat ik plaats, kan laten liggen ook als retentieapparaat.

De heer B r u s k e is in Düsseldorf geweest en ik niet, tot mijn spijt, maar wij kunnen het allen lezen en uit de illustraties, die er bij zijn, afneuzen hoe daar gewerkt wordt. Ik heb een zeer diep respect voor hetgeen daar gepresteerd wordt. Men slaat de handen in elkaar als men ziet, wat de menschen daar terecht brengen van vreeselijk verminkte gezichten, waarbij deelen van de kaak ontbreken, enz. Daarbij vergeleken is dit kinderspel. Ik heb dan ook geen neiging gehad om hier te demonstreeren, want ik vond het te eenvoudig, maar ik ben er toe opgewekt en ten slotte heb ik aan dien aandrang gehoor gegeven. U moet het dus niet dieper beschouwen, dan dat ik even deze zaken heb willen laten zien. Wanneer U de publicaties van Düsseldorf leest en U leest daarna het boekje van S ö r e n s e n en W a r n e k r o s, Chirurg und Zahnarzt, dan staan die twee wat de behandeling betreft in vele opzichten tegenover elkander. U hebt misschien de Düsseldorfsche methode als de eenig ware aangenomen, en dat kan ik mij best voorstellen: als ik er geweest was, zou ik misschien in dezelfde richting hebben gewerkt. Maar, in deze gevallen vond ik het niet noodig, iets anders te nemen.

Dan zult U het ook met mij eens zijn (ik weet niet, of U veel kaakfracturen behandeld hebt) dat dit dingen zijn waarvoor geen regels kunnen gelden. Men ziet een geval aan, heeft men een afdruk dan bestudeert men het op den afdruk, zoo niet, dan doe men dat in den mond en op die wijze komt men tot het doel. Dat doel heb ik bereikt. Nu kan het zijn, dat er veel betere methoden zijn, maar als U langs een veel omslachtiger weg tot hetzelfde resultaat wilt komen, dan zeg ik: mijn opinie is, dat wij bij kaakfracturen, zooals die in onze gewone praktijk voorkomen (niet oorlogskaakfracturen, want dat zijn geheel andere dingen) met die lichte apparaten volkomen uitkomen. Ik kan U wel zeggen, in dat eerste geval, waarin de heer R o e s t mijn assistentie vroeg (later is dat omgekeerd geworden) stond hij ook te kijken; hij wilde een zware regulatieband nemen, zooals wij gebruiken voor partieele onderprothesen, daaraan wilde hij de kaak vastleggen, en hij heeft absoluut geen vertrouwen gehad dat het door hetgeen ik aanlegde in orde zou komen, maar de resultaten hebben bewezen, dat het wel in orde kwam. Waarom zou ik dan een patiënt kwellen met zwaardere en grootere apparaten?

De heer B r u s k e M. d. V.! Mag ik nog iets zeggen, vooral naar aanleiding van de uitdrukking van den heer B l a a u w, dat geen

regelen te stellen zijn en met het oog op een punt, dat hij niet beantwoord heeft. Ik heb hem gevraagd, gezien de resultaten die de oorlogschirurgie heeft opgeleverd, of hij de gleitschiene niet een zeer goed middel vindt. Daarbij heeft men een richtsnoer. De gleitschiene op de grootste helft geeft dan een zeer goeden vasten bodem. Dat het apparaat zwaarder zou zijn dan de gleitschiene volgens W a r n e k r o s of volgens H a u t m e y e r kan ik niet toegeven. Ik geloof (ik heb niet goed gezien of de heer B l a a u w dat doet) dat wij de kaakstukken moeten doorsnijden, ze in occlusie stellen en een plan maken. Om dat therapeutisch schema te maken hebben wij in de gleitschiene en de intermaxillaire elastieken vooral zeer goede hulpmiddelen. Ik begrijp zeer goed dat de heer B l a a u w, die vóór de oorlogschirurgie kaakfracturen heeft behandeld, zich moest behelpen met de gegevens die de orthodontie hem verschaftte en voor de wijze, waarop hij dat gedaan heeft, breng ik hem gaarne hulde. Toch geloof ik, dat hij niet mag zeggen dat de andere apparaten te zwaar zijn, ze zijn heusch niet zwaar. Het zijn apparaten, die langs de tandhalzen worden gebogen en die met gewone ligaturen aan de tanden worden verbonden. Zij geven, zonder cementeeren aan de kaakboog, een flink houvast voor een stevige gleitschiene, die sterke spiercontracties weerstaat. Aan den anderen kant, den kortsten kant, kan men gewoonlijk intermaxillaire elastieken aanbrengeu, zoodat men zeer snel de breukstukken op hun plaats krijgt. Dat komt bij vredes-breuken ook voor.

De heer B l a a u w: Ik heb voor de gleitschiene een diepe bewondering, maar aangezien ik ze nog nooit in werkelijkheid gezien heb, maar alleen op een prentje, heb ik wel bezwaar er tegen, die dingen te plaatsen, want ik ken ze niet, en ik ken wel de methode, die ik toegepast heb: die hebben wij leeren kennen door ons reguleeren.

De heer B r u s k e: Ik kan ze U wel laten zien, tenminste ongeveer.

De heer B l a a u w: Ja, ik heb ze al vroeger van U gezien, bij een demonstratie, maar dat is mij blijkbaar niet voldoende geweest om mij daarmede in te laten. (*Hilariteit*). Dat ligt niet aan den heer B r u s k e of aan zijn lezing, maar dat ligt aan mijn geringe kennis. Ik heb niet voldoende benul van het maken van die dingen, en dat is een fout van mij, misschien wel een groote fout. Maar, ik kan mij voorstellen, en ik geloof ook wel, dat de menschen in Uw handen beter waren geweest dan in de mijne, omdat U zooveel ervaring hebt van oorlogschirurgie.

Ik ben begonnen met den heer B r u s k e te beantwoorden en ik heb vergeten te zeggen, dat de Voorzitter mij zooveel lof heeft toegezwaard dat ik er onder verlegen ben; maar onze Voorzitter heeft één ding gezegd, dat is geheel en al mis. Dat gebeurt hem niet veel, maar het is toch zoo. Hij heeft gezegd: Gelukkig krijgen wij in de

practijk niet veel kaakfracturen. Dat vind ik niet gelukkig, want de behandeling van kaakfracturen is voor mij een interessant werk, dat ik veel liever doe dan bijv. een wortelkanaalbehandeling.

De Voorzitter: Ik kan mij met mijn slotwoord van deze discussie heel gevoelig aansluiten bij hetgeen „der verehrte Herr Vortragende“ het laatst heeft gezegd. De heer B l a a u behandelt veel liever een kaakfractuur dan dat hij een wortelkanaalbehandeling verricht. Welnu, er zijn ook tandheelkundigen denkbaar, die zich veel meer thuis gevoelen op het gebied van de wortelkanaalbehandeling dan op dat van de behandeling van kaakfracturen. De wijze, waarop de heer B l a a u de gemaakte opmerkingen heeft beantwoord, heeft wel bewezen de juistheid van hetgeen ik reeds in eersten aanleg na de voordracht van den heer B l a a u zeyde: Men moet ongetwijfeld een zekere flair hebben voor dergelijke behandelingen, om vindingrijk te zijn, om zich rekenschap te geven van het plan van behandeling, ook wat de te gebruiken apparaten betreft, en de heer B l a a u heeft blijk gegeven van in hooge mate die flair te bezitten.

Ik geloof, dat ook de opmerkingen die den heer B r u s k e — met zijn bij ons allen bekende kennis van de Düsseldorfsche methode — ten beste heeft gegeven, het hunne er toe hebben bijgedragen om verschillende vragen, die ook bij anderen waren opgekomen, tot klaarheid te brengen.

Hiermee sluit ik de discussie.